

BURDUR
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

**T.C. İNKILAP TARİHİ
VE
ATATÜRKÇÜLÜK
KAZANIM ETKİNLİKLERİ**

1. dönem kazanımlarını içermektedir.

İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

1.

Sosyal bilgiler öğretmeni, İnkılap Tarihi dersinde Atatürk'ün doğup büyüdüğü Selanik ve Manastır şehirlerini anlatırken bir öğrencinin sorusuna, "Rum, Bulgar, Sırp, Yahudi ve Ermeni gibi milletler bir arada yaşamıştır." cevabını vermiştir.

Buna göre öğrenci, öğretmenine aşağıdaki sorulardan hangisini sormuştur?

- A) Atatürk'ün okul hayatında başarılı olmasında neler etkilidir?
- B) Atatürk'ün yaşadığı şehirlerdeki kültürel farklılığın sebebi nedir?
- C) Atatürk'ün Millî Mücadele lideri olmasının nedeni nedir?
- D) Atatürk'ün tüm dünya tarafından tanınmasında neler etkili olmuştur?

İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

2.

Mustafa Kemal, 1905'te Şam'a atandı. Ülkenin içinde bulunduğu sorunlara çözüm üretmek için "Vatan ve Hürriyet" adında bir cemiyet kurdu.

Bu durum Mustafa Kemal'in aşağıdaki özelliklerinden hangisini yansıtmaz?

- A) İleri görüşlülüğünü
- B) Vatanseverliğini
- C) Teşkilatçılığını
- D) Liderliğini

İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.

3.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra ülke yer yer işgal edilmişti. Azınlıklar işgalci güçlerle iş birliği yaparak vatanımızın bölünmesi için çalışıyordu. Osmanlı idaresi ise olaylara karşı halkı sükûnete çağırıyordu. Kurtuluşu kendisinde gören halk, Kuvayımillîye birliklerini kurarak düşmanla mücadeleyi başlattı.

Buna göre Kuvayımillîye ruhunun oluşmasında;

- I. İstanbul yönetiminin pasif tutumu
- II. İtilaf Devletleri'nin Anadolu'yu işgali
- III. Azınlıkların faaliyetleri
- IV. Büyük Millet Meclisine karşı isyanların çıkması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) I, III ve IV
- D) I, II, III ve IV

İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.

4.

Mustafa Kemal, Millî Mücadele Dönemi'nde Türk milletinin bağımsızlığına karşı yapılan saldırının yine Türk milletinin topyekûn mücadelesiyle önlenebileceğine inanıyordu. Bu amaçla işgaller karşısında millî heyecanın tüm yurda yayılması için çalışmalar yaptı. Genelgeler yayımladı. Düzenlenecek mitinglerle İzmir'in işgalinin kınanmasını istedi.

Buna göre Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaların amacı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saltanatı kaldırmak
- B) Cumhuriyeti ilan etmek
- C) Kapitülasyonları kaldırmak
- D) Millî birlik ve beraberliği sağlamak

İTA.8.2.7. Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.

5.

Hıyanetivatanıye Kanunu'nun

“Olağanüstü ve aceleyi gerektiren durumlarda zanlının yakalandığı yerdeki ceza mahkemesi de yargılama yapmaya ve karar vermeye yetkilidir.”

maddesinin gerekçesi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yargının işleyişini hızlandırmak
- B) Yargıda eşitliği gerçekleştirmek
- C) Yargı bağımsızlığını sağlamak
- D) Yargıda tarafsızlığı korumak

İTA.8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

6.

Doğu Cephesi'nde kazanılan askerî zafer sonucunda Ermenilerle Gümrü Antlaşması yapıldı. Böylece Türk halkının meclise duyduğu güven arttı. Ermenistan TBMM'nin varlığını tanıdı ve Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu kabul etti.

Bu bilgilere göre Doğu Cephesi'nde kazanılan başarının sonuçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) TBMM'nin saygınlığını artırmıştır.
- B) TBMM için siyasi başarı getirmiştir.
- C) Cephele arasında güç birliğini sağlamıştır.
- D) Ermenilerin Anadolu toprakları üzerindeki iddialarını boşa çıkarmıştır.

İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

7.

Mustafa Kemal, Manastır'da yaşadığı dönemde vatan ve hürriyet şairi Namık Kemal'den ve eserlerinde Türkçülüğü ön plana çıkaran Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmiştir. Tarih öğretmeni Kolağası Mehmet Tevfik Bey'in dersleriyle de tarih bilinci gelişmiştir. Bu dönemde ayrıca Avrupalı düşünürlerin kitaplarını okumaya başlamış, onların hürriyet, özgürlük ve cumhuriyet ile ilgili düşüncelerinden faydalanmıştır.

Verilen bilgilerden hareketle Manastır şehri, Mustafa Kemal'i daha çok hangi açıdan etkilemiştir?

- A) Eğitim - öğretim hayatı
- B) Fikir hayatı
- C) Aile hayatı
- D) Sosyal hayatı

İTA.8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

8.

Fransa, Ankara Antlaşması'nı imzalayarak TBMM'yi resmen tanımıştır. Bunun sonucu olarak Güney Cephesi kapanmış, bu bölgedeki kaynaklar Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Millî Mücadele'deki cephe sayısı azalmıştır.
- B) Yunanlılar mücadeleden vazgeçmiştir.
- C) Batı Cephesi güçlenmiştir.
- D) TBMM itibar kazanmıştır.

İTA.8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.

9.

Mustafa Kemal Paşa, Başkomutanlık Yasası'nın kendisine verdiği yetkiye dayanarak yayımladığı Tekâlifimillîye Emirleri'yle, ordunun ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamıştır. Halkımız da tüm yoksulluğuna rağmen bu emirlere gönülden uyarak orduyu desteklemiştir.

Bu durum Türk milletinin;

- I. Millî birlik ve beraberlik
- II. Yardımlaşma
- III. Dayanışma
- IV. Millî egemenlik

anlayışlarından hangilerine sahip olduğunu gösterir?

A) Yalnız I.	B) I ve IV.
C) III ve IV.	D) I, II ve III.

İTA.8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.

10.

Sakarya Savaşı'nda "Başkomutan" olarak ordunun başında bulunan Mustafa Kemal Paşa, savaş sırasında orduya verdiği "Savunma hattı yoktur, savunma sathı vardır. O satih, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz." emriyle dünya askerlik literatürüne "Topyekûn Savaş" kavramını kazandırmıştır.

Mustafa Kemal Paşa'nın savaşın kazanılmasında etkili olan bu emri, onun aşağıdaki özelliklerinden hangisini yansıtmaz?

- A) Yaratıcı düşüncesini
- B) Askerî dehasını
- C) Çağdaşlığını
- D) Kararlılığını

İTA.8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

11.

Sevr Antlaşması'nın, Türk milletinin ekonomik bağımsızlığını elinden alan kararları, Lozan Antlaşması ile ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

Lozan Antlaşması'nın aşağıdaki kararlarından hangisi bunun bir göstergesidir?

- A) Türkiye-Yunanistan sınırı Meriç Nehri kabul edilecek.
- B) Boğazların her iki yakası askerden arındırılacak.
- C) Gayrimüslimler Türk vatandaşı sayılacak.
- D) Kapitülasyonlar kesin olarak kaldırılacak.

İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.

12.

1919 sonlarında, İstanbul'da Rum Patrikhanesi tarafından kurulmuş olan Mavri Mira Cemiyeti; Trakya, İstanbul ve Batı Anadolu'da Büyük Yunanistan'ı kurarak Bizans İmparatorluğu'nu yeniden diriltmek istiyordu.

Bu açıklamaya göre, Mavri Mira Cemiyetinin "zararlı" cemiyet olarak nitelendirilmesinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

A) Aldığı isim	B) Kuruluş amacı
C) Kurulduğu yer	D) Kuruluş tarihi

İTA.8.3.3. Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.

13.

Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara'da I. Maarif Kongresi'nin toplanması, aşağıdakilerden hangisine önem verildiğini gösterir?

- A) Orduya
B) Sağlığa
C) Eğitime
D) Ekonomiye

İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

14.

**Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı öncesinde izlemiş olduğu aşağıdaki politikalar-
dan hangisi siyasi yalnızlıktan kurtulmayı
amaçladığını göstermektedir?**

- A) Kapitülasyonları kaldırmaya çalışması
B) Bazı devletlerle ittifak arayışına girmesi
C) Son zamanlarda kaybettiği toprakları geri almak istemesi
D) Ordusunu yeniden yapılandırmaya gitmesi

İTA.8.2.5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmalarını analiz eder.

15.

Erzurum Kongresi'nin kararlarından bazıları şunlardır:

- Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür parçalanamaz.
- Kuvayimilliyeyi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.
- Manda ve himaye kabul olunamaz.

Kongre'nin bu kararlarıyla aşağıdakilerden hangisi amaçlanmamıştır?

- A) Millî bağımsızlığın kazanılması
B) Toplumsal eşitliğin sağlanması
C) Toprak bütünlüğünün korunması
D) Millî egemenliğin gerçekleştirilmesi

İTA.8.2.6. Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile "ulusal egemenlik" ve "tam bağımsızlık" ilkeleri ile ilişkilendirir.

16.

Misakımillî'nin kabulü ile millî ve bölünmez Türk ülkesinin sınırları çizilmiş, her türlü baskı ve kısıtlamalar reddedilmiştir.

Buna göre Misakımillî ile

- I. Ulusal egemenlik
II. Tam bağımsızlık
III. Vatanın bütünlüğü
IV. Çağdaşlık

anlayışlarından hangilerinin benimsendiği söylenir?

- A) Yalnız I
B) I ve IV.
C) II ve III.
D) III ve IV.

İTA.8.2.8. Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

17.

Mustafa Kemal'in şiddetle karşı çıktığı Sevr Barış Antlaşması'nın kararlarından bazıları şunlardır:

- Boğazlar Bölgesi, bayrağı ve bütçesi olan uluslararası bir komisyonun denetimine bırakılacaktır.
- Boğazlar savaşta ve barışta bütün devletlerin gemilerine açık olacaktır.

Bu kararların,

- Bağımsızlık
- Ülke bütünlüğü
- Egemen devlet
- Millî eğitim

anlayışlarından hangilerine aykırı olması, Mustafa Kemal'in antlaşmaya karşı çıkışında etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) II ve IV.
C) I, II ve III. D) I, II, III ve IV.

İTA.8.3.7. Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.

18.

1927 yılında başkent Ankara'da Türk halkının katkılarıyla Kurtuluş Savaşı anısına "Zafer Anıtı" yaptırılmıştır. Atatürk, anıtta asker kıyafetleri içinde Sakarya isimli atının üzerinde gösterilmiştir. Anıtın dört yanında taş kaideler üzerinde bronz dökümden üç figür bulunmaktadır. Bunlardan ikisinde ülkesini koruyup gözeten Mehmetçik, diğerinde ise cepheye silah ve cephane taşıyan Türk kadını tasvir edilmiştir.

Buna göre Zafer Anıtı'nda Kurtuluş Savaşı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Türkiye'deki siyasal gelişmeler
B) Milli egemenliğin önemi
C) Milli birlik ve beraberlik
D) Yurtta ve dünyada barış

İTA.8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

19.

- Kütahya-Eskişehir Muharebesi
- Birinci İnönü Muharebesi
- Sakarya Meydan Muharebesi
- İkinci İnönü Muharebesi
- Büyük Taarruz

Batı Cephesi'ne ait verilen mücadelelerin kronolojik olarak doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I - II - III - IV - V
B) II - IV - I - III - V
C) V - I - III - II - IV
D) II - IV - III - I - V

İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

20.

Milliyetçilik düşüncesinin etkisiyle Osmanlı Devleti ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun yönetimi altında yaşayan milletler, kendi devletlerini kurmak için isyan etmişti. Bu isyanlar Balkanlardaki Slavları kendi yönetimi altında birleştirmek isteyen Rusya tarafından da destekleniyordu. Bunun yanı sıra Rusya'nın sıcak denizlere inmek için Boğazları ve İstanbul'u ele geçirme gibi projeleri de vardı. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti ise Rusya'nın bu hayallerinin önüne geçebilmek için Almanya ile yakınlaşmak zorunda kalmıştı.

Bu duruma göre milliyetçilik fikrinin aşağıdaki gelişmelerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Devletler arasında ittifakların oluşmasına
B) Sömürgecilik hareketlerinin başlamasına
C) Balkanlarda hâkimiyet mücadelesinin yaşanmasına
D) Çok uluslu devletlerde bağımsızlık hareketlerinin ortaya çıkmasına

CEVAP ANAHTARI

1. B	11. D
2. A	12. B
3. B	13. C
4. D	14. B
5. A	15. B
6. C	16. C
7. B	17. C
8. B	18. C
9. D	19. B
10. C	20. B

<http://burdurodm.meb.gov.tr>

/BurdurODM

/burdurodm

/burdurodm

/odmburdur
/burdurodm

odm15@meb.gov.tr